

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

Čuvajte
Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka — Godišnja preplata 50 Din — Uredništvo i uprava nalazi se
u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 — Račun
poštanske štedionice broj 12.943 — Oglasi po ceniku — Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 1 decembra 1934

God. V — Broj 49

ŠVIGELJ
VOJKO

Čuvajte Jugoslaviju!

Poslanica Jugoslovenskom Sokolstvu za 1 decembar 1934

Braćo! Sestre!

Po šesnaesti se put danas ponavlja naš državni i sokolski praznik: Prvi decembar! Dan narodnog ponosa, državljanske svesti i sokolske radosti, kada su nam svake godine srca kula od oduševljenja, kada su nam u dušama mirisale cvatuće poljane, obasjane i pozlaćene bleskom i toplinom idea slovenskog sokolskog bratstva! Čujemo samosvesni, junački, spasonosni i pobedonosni glas pred šesnaest godina od dana današnjega: „U ime Njegova Veličanstva Kralja Petra I proglašujem ujedinjenje Srbije s krajevima nezavisne države Slovenaca, Hrvata i Srba u jedinstvenu Kraljevinu...“

I ko nam objavi taj neopisivo veličanstveni i zanosni proglašenje? Ko s njime — s tom kraljevskom reči — položi granitne temelje našoj domovini, ko na raskrsnici prošlosti od budućnosti kao silan kovač zabi u istoriju Jugoslovena železnobetonske osnove slavoluku, da se kroz njegove silne lukove prelije s radom sa dašnjosti jedinstvena volja čitavog naroda u snagu i slavu domovine?

— Taj trubač i kovač — to je Sin Kralja Petra — Regent Aleksandar!

I ko bi potreban i što bi potrebno, da zašume fanfare pobedonosne od osvećena Kosova Polja i od niške Čele-Kule, i da ognjeni mač Karadordevića razagine crne oblake od istoka do zapada, od severa do juga, da tako otvor slobodan put silnom poletu Belog orla od Svetoga Nauma do Triglava, od Jadrana do istočnih granica?

— Potrebna je bila viteška reč onog istog trubača i kovača od 5 oktobra 1912: „Setite se, da nas naša neoslobodena braća s nestručnjem i suznih očiju očekuju, da bi nam kao svojim spasiteljima pali u naručaj i da bi i oni sami, koliko je moguće, pridoneli našoj pobedi i svome oslobođenju!“

I još više! Trebalо je čina junaštva, umiranja i pobjede, čina, kojima svetska istorija ne pozna jednakih: bilo je potrebno Kumanovo, Prisat, Bakarno Guyno i Bitolj, bili su potrebitni grobovi kod Jedrenе i Skadra i bio je potreban mučenički put preko Albanskih gudura. Trebalо je razvalina, mrtvaca, ranjenika i bogalja bezbroj, dok nije kraljevska reč objavila naše oslobođenje i ujedinjenje. Da, nama Jugoslovenima se nije ništa darovalo — sve su nam dale vlastite muke i vlastite žrtve!

I ogromnost tih muka i tih žrtava, koje je sokolska svest u sebi izmerila i ocenila, a koje je istorija čitavog kulturnog sveta pravilno oblikovala kao značaj i izvanrednu vrlinu našeg jugoslovenskog naroda, da, ogromnost tih muka i tih žrtava, kojoj su i naša braća Sokoli u punoj meri dali svoj ideo, bila je stvarna i moralna osnova, da smo se svake godine tako iskreno veselili svome državnom i sokolskom prazniku te ga svake godine proslavljali prema svojoj spremnosti i skromnosti, te mu baš time davali sjaj ozbiljnosti i uzvišenosti: to je stvarna osnova u činjenicama istorije, koje niko ne može da krivotvori, i moralna osnova u našoj nacionalnoj, državljanskoj i sokolskoj svesti. Ta nacionalna i državljanska svest svakog Jugoslovena ima tim dublje korenje i tim veću cenu, ako i kada ju k savršenstvu uznosi i u širinu raspliće duh sokolskog bratstva. U Sokolstvu je viši stepen moralne i fizičke vrednosti državljanića-Jugoslovena.

I uvek smo se na naš državni i sokolski praznik s ponosom, s odanošću i ljubavlju sećali Onoga, koji je bio trubač i kovač iz šesnaest godina unatrag, koji je podigao tu stvarnu i moralnu osnovu naše radosti, koji je bio Svojoj vojsci Vrhovni Zapovednik i koji je bio Svome narodu prvi Sin i najverniji Voda, koji je bio našoj domovini Otac, Gospodar i Kralj! Uvek smo se sećali Onoga, koji je dne 12 aprila 1916 godine — kada su se do neba dizali plameni stupovi grozote, muka i trpljenja svetskog požara — usliknuo odlučnu, osokoljavajuću reč „... da stvorimo Srbiju velikom, da obuhvati sve Srbe i Jugoslovene, da stvorimo silnu i jaku Jugoslaviju!“

Još pred nepuna dva meseca od današnjeg dana morao je da nam dođe crni dan, koji je zavio svojom ledenom i strašnom tamom naš narodni ponos, našu državljansku svest i našu sokolsku radost kao s mrtvačkim velom, da smo otupeli u strašnoj grozoti, koja nije još ni do danas popustila svojim gušecim obuhvatom i koja nikada neće iščeznuti iz duboko ranjenih naših duša.

Iz francuske zemlje stigla je 9. oktobra o. g. vest, da su klete ruke urotnika ubile našeg Kralja, kada se je po vladarskoj dužnosti otpatio na ozbiljan put, da prijateljima i saveznicima naše domovine donese u pozdrav Svoju lepu i plemenitu dušu i Svoje junačko i viteško srce: sliku i svedočanstvo, priliku i otsev lepote i plemenitosti, junaštva i viteštva Sloga naroda! Kako je sam bio prvi Sin tog naroda, lepota i plemenitost duše, junaštvo i viteštvo srca imale su u Njemu najpotpuniji oblik i najjači izraz. Svi smo mi bili u Njemu, kao što je i On bio u svima nama!

I stigle su do nas poslednje Njegove reči, koje je — gledajući smrti u oči — prošaptalo svima nama na opomenu i poslednji pozdrav: „Čuvajte Jugoslaviju!“

Tako umire Junak i Otac domovine! —

Naš Kralj morao je da padne od nasilne smrti, zadane mu od zločinačkih ruku, da nam isporuči Svoju poslednju volju, kada je odlučno stao na braniku svetskog mira i kada se je uspeo na vrhunac Svoje junačke snage, da dovede Svoj narod i Svoju domovinu na miran put razvijka i napretka. I morao je da padne, da bi se ispunile Njegove reči od 16 decembra 1933 godine, kada nas je pozvao: „Nastavite rad na putu narodnih velikana Gaja, Štrosmajera, Račkoga i drugih, koji su nas učili, da u bratskoj slozi i ljubavi podnosimo i najveće žrtve za ostvarenje večnih idealova našeg naroda o slobodnoj, jakoj narodnoj državi!“

I pala je najveća naša žrtva — veće plate ne može od nas da zahteva nedokučivi Usud. I zato je današnji naš Prvi decembar obavljen crnim, da i vanjskim načinom pokažemo, kako je u nama sve žalosno. Kućaji oduševljenja našeg srca i cvatuće poljane naših duša prelaze u favorove gusle narodnog guslara, koji će ih prenašati od pokolenja na pokolenje u vencu junačkih pesama, veličajući junačke i viteške podvige naših narodnih heroja i mučenika: Aleksandru Karadordeviću s kraljevskim žezlom i trnovom krunom — Tvojoj veličini klanjam se do crne zemlje!

O, Kraljice Marijo! Majko, Udovice, Kraljice! O, ucviljena Ženo! Gde je grana Tvoje žalosti? I Tvoje troje Siročadi, tri rosna cveta u Tvojem sigurnom i ljubećem naručaju: Petar, Tomislav i Andrej! Gde Im je Otac? Gde je otac miliona vernih državljana, gde je Dobrotvor stotine tisuća njih, gde je naš prvi Sok?

Mrtvi Kralj pobeduje — Mrtvi Kralj nije umro! Junački vitez nikada ne umire! Kučaj srca zastane, oduševljenje utone u dubini žalosti, cvatuće poljane uguši otrovni mraz, ali sjaj i toplina idea domovinske ljubavi i sokolskog bratstva ostaju! Ostaju tim pre, jer su obavili Mrtvog Kralja u sjajni plašt svoje uzvišenosti i nepobedivosti, da ovde, među nama, živi i nadalje svojim besmrtnim životom!

O, Kraljice Marijo! Kraljice, Udovice, Majko! Suprug, Otac, Gospodar i Kralj bio je svima nama! Kao za života tako i u smrti! I kako smrti za junaka i viteza nema, Mrtvi je Kralj živ u životu sviju nas. Kriptu s Oplencom naša je skupna žalost rascepala na sitne komadiće, koje smo mi s onim krasnim i dragocenim mozaikom u tom Božjem hramu jednako ponovno složili u celinu u svakoj sokolskoj duši, gde od danas unapred živi naš Mrtvi Kralj: živ živi u životu! Stotine tisuća Sokola i Sokolica, naraštaja i dece nose Ga u sebi: Aleksandru Karadordeviću s kraljevskim žezlom i trnovom krunom — Tvojoj veličini i besmrtnosti klanjam se do crne zemlje!

I kako je u nama svima jedinstvena ideja, iz koje izvire naša jedinstvena volja za stvaranjem trajnih tekovina moralnog i fizičkog zdravlja pojedinca i naše narodne celine, prihvaćamo za sva vremena Njegov poziv od 4 avgusta 1914 godine, koji će nam ostati kao geslo bodrenja: „Na oružje, Moji dični Sokolovi!“

Na oružje, na oružje! Tako odjekuje peklik širom domovine! Sestre i braća, k oružju duha, k oružju bratske ljubavi, k oružju plemenitosti, k oružju gotovosti i bđenja, da sačuvamo svoj zemlji mir, da steknemo svome narodu poštovanje pred čitavim kulturnim svetom, da zastražimo i ukrasimo Kraljevsku grobnicu s plamovima duša, koji tinjaju u dušama našim kao zvezde večnog svetla!

Braćo i sestre — u vežbaonicu zbor!

I ako se oglasi poklik dirnute narodne časti, poklik ugrožene samostalnosti i veličine otadžbine, znala bi naša jedinstvena ideja i jedinstvena volja da prekuje oružje Božjeg mira u obranbeni štit i obranbeni mač boraca i pobednika!

Ta ne počiva Mrtvi Kralj izvan nas negde u samotnoj nepristupačnosti i zapanjenosti, ne; On počiva i živi u nama, a hram Božji, koji s polumrakom tke nad Njim Njegov blaženi, večni san, uzdiže se sa svojim kupolama proti nebui iznad Topole i Oplena — iz naše krasne, seljačke zemlje — da i kamen govori: Umro je Narodni Kralj, da počiva i živi među Svojim narodom! —

Da, Narodni Kralj! Ostaće nezaboravne Njegove reči od 16 maja 1919, kojima se zauzimle za gospodarsku samostalnost našeg seljačkog naroda, „da postane gospodar grude, koju natapa svojim znojem!“

Niko nije znao bolje nego On, da je naša moć u našem selu, kao što je moć hrasta u njegovom žilavom panju. Nikada Mu se nije lice tako radosno nasmejalo kao tada, kad je čuo i video kako se snažno i pobedonosno širi sokolska misao među najšire slojeve našeg seljačkog naroda.

Naše selo, taj večni izvor bujnih i svežih narodnih snaga, udahnuo nam je nove snage, da smo osetili lepotu njegove duše, saznali za njegove nevolje i primili ih u svoje duše kao zavet svoje uvećane i požrtvovne radinosti, da od nje nema rodoljubivije i hitnije!

Ujedinjenim silama našeg sela i našeg grada Sokolstvo će po mislima i željama Mrtvog Kralja najlepše izvršavati svoje istorijsko poslanstvo na dobro Mladog Kralja i naše Domovine: pred plugom i suvim seljačkim hlebom, pred prosvetnim naporima i žuljevitim dlanovima našeg gradskog čoveka izravnache se sve razlike, koje su obest i nerazumevanje posejali među nas, zaboravivši na muke i trpljenje ogromne večine naroda.

I kao što nije bilo 31 januara 1931 godine između Mrtvog Kralja i naroda nikačvog posrednika, tako ga ni danas nema i nikada ga neće biti između večitog života Aleksandra I Karadordevića i između Njegove narodne garde — jugoslovenskog Sokolstva. Ne sejemo mržnju, ne ubijamo veru, ne grešimo se o najviše narodne interese, nego s verom u Boga i s dubokim poverenjem u snagu sokolskog bratstva mi i danas objavljujemo „svima i svakome, prijatelju i neprijatelju, da smo jedno i da smo odlučili do kraja da branimo jedinstvo i slobodu našega naroda!“

I kada, braćo i sestre, sada položite zakletvu Mladom Kralju Petru II, imajte u mislima te reči i neka vam lebdi pred duhovnim očima velika duša Mrtvog Kralja!

Slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju!

Njegovu Veličanstvu Mladom Kralju Petru II naš sokolski pozdrav:

Zdravo!

E. L. Gangi

Vožd Karadorde

Nj. Vel. Kralj Petar I Veliki Oslobođilac

Nj. Vel. Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj

Nj. Vel. Kralj Petar II

Prvi decembar

— naša večna opomena prošlosti i sveti amanet sadašnjosti i budućnosti: Da čuvamo naše jedinstvo, Jugoslaviju!

Jedan od najznamenitijih dana u istoriji našeg naroda jeste prvi dan mjeseca decembra 1918. godine. Toga dana ostvarile su se one težnje, koje je za dugi niz vekova naš narod kroz patnje i borbe u srcu nosio. On je izraz svih onih pregaljačkih napora, podnetih muka i stradanja, očajničkih naprezanja i bezgranične istrajnosti. On zatvara knjigu naše dotadane istorije i otvara novu, da se u nju upisuju novi dogadaji i nov život. On pretstavlja najviši vrhunac i domet naše rasne snage, on je konačna i završna naša pobjeda nad svim neprijateljima, koji su nas stotečima tlačili i satirali. On je sjajna kruna našeg krajnjeg triumfa u borbama za slobodu i samostalnost. U tome je večni značaj njezov za ceo naš narod.

Mi ga slavimo i proslavljamo kao naš najveći sokolski praznik i praznik celokupnog našeg naroda, praznik oslobođenja i ujedinjenja. Ali proslava jednoga tako velikog i značajnog događaja ne bi bila potpuna i ne bi odgovarala pravom značaju njegovom, ako bi se ograničila samo na jednu svećnost, pa ma sa kako lepim bila programom. Potrebno je ovog dana osvrnuti se i pogledati sve ono, što je njezmu prethodilo, treba prebroditi onu dugu i tamnu noć i rujnu zoru, posle kojih je svanuo. Treba videti, što je doveo do njega, što se dogodilo pred njim.

U tom osrvu i gledanju na prošlost i u razmišljanjima, koja rone u te dubine, leži pravo značenje i pravi smisao proslave. Ta razmišljanja vode nas kroz daleke vekove u davno prohujalo prošlost i dovodi do prvih dana našeg istorijskog života, kada su naša nemirna, mnogobrojna plemena silazila s karpatkih gora i naseljavala današnje krajeve.

Od tada, od tih prvih dana, kada smo se pojavili na balkanskom trokutu, kada smo svi došli iz zajedničke stare postojbine, počinju da se stvaraju prvi začetci naših kasnijih država. Sjedinjavanje sitnijih, slabijih plemenskih jedinica u veće i snažnije zajednice, a po tom i osnivanje država, pokazivalo je u naših predaka zdravu državotvornu ideju i zdravu misao o jedinstvu. Na jugu, u visokom planinskom kraju, u starom Rasu, počinje stvaranje Nemanjičke države. Na severo-zapadu u savskoj ravni počinje stvaranje Tomislavove države. Istorijeske prilike, koje su tada vladale, sprečavale su, da se ova dva centra spoje i da dode još onda do jedne jedine države, i to je imalo kobne posledice po celu našu prošlost. Našli smo se na jednom svetskom raskršću, izloženom najvećem prolazu. Po njemu su vitlak razne horde i haraćili talasi tudinskih najezdi. Bili smo na putu, koji je vezivao dva kontinenta, kuda su prolazili osvajaci i s jedne i s druge strane.

Tako često bili smo i na udaru i raskršću dveju kultura, koje su se baš tu sučeljavale, sudarale i borile za prevlast na Balkanu. Njihov uticaj na naš život bio je velik i on je u znatnoj meri delovao, da se što više razdvajamo verski i kulturno.

Od tada postaje težak i mučan život za ceo naš narod. Jeden deo uzimaju Austro-Madžari i drže sve do 1918. godine, a drugi deo zarobljavaju Turci i ugnetavaju sve do 1804. godine, kada Vožd Karadorde diže ustank i počinje borbu za oslobođenje koja je završila 1918., kada se ceo naš narod nade u bratskoj zajednici oslobođen i ujedinjen.

Kroz ceo ovaj dugi period vremena od 12 vekova naša istorija ispunjena je krupnim i važnim događajima, koji su uticali na život našeg naroda. Ona je puna borbe i slave, stradanja i mučenja, padanja i dizanja, junačkih podviga i velikih požrtvovanja. Ali kroz sve te vihore događaja i kroz sve ove okršaje, izbjigala je stalno, kao ne-prekinuta nit, žudnja za slobodom.

Nj. Kr. Vis. Knez - Namesnik Pavle

koji su zadivljivali i dizali se na epsku visinu. Život našeg naroda bio je buran, Velikom duhovnom snagom, koja je u ovakvom životu samo čeličila, kovao je naš narod svoju sudbinu. Njemu nikada nije ništa darovalo, on je svojom sopstvenom snagom stekao svoju slobodu.

Ziveći u dugotrajnim borbama u njegovoj se duši stvarao kult herojstva i viteštva u najlepšem smislu ove reči. Tu najvišu osobinu čoveka on je opevao i stvorio čitavu epopeju svojih

i Svojom ga krvlju zapreatio. Pao je kao Heroj u odbrani mira, izišavši kao Pobednik u borbama za slobodu svoga naroda.

Ali Prvi decembar, i pod velom tuge i pod koprenom žalosti, svojim velikim značenjem bacu sjajne zrake u daleku budućnost našeg naroda! Prvi decembar je naša večna opomena prošlosti i sveti amanet sadašnjosti i budućnosti — da čuvamo naše jedinstvo, Jugoslaviju!

Dura Brzaković, Beograd.

roda: Jedan narod, jedna država i jedan kralj, kralj naše krv i našeg jezika.

Tim časom dočekala je svoju pobedu i sokolska misao, pa zato je Prvi decembar i naš sokolski praznik i zato on je i ostaje kao dan naše pobeđe, naše slave i našeg ponosa.

Naj dan naša pobede, naše slave i našeg ponosa mi se osećamo zaista i ponosni, da imamo zaštitu biti Sokoli i da Sokolstvo nije jedna prazna reč, nego jedna istražna i nemadživa snaga, kojom se sve postiže, što je na pravdu, istini i poštenju osnovano.

Ali ovaj današnji dan drži nas još pod utiskom strašnog događaja, najstrašnijeg posle Kosova, kada nam zločinačka ruka ukloni od nas našeg Viteškog Vladara, Junaka nad junacima, našeg Pobednika i Ujedinitelja. Taj strašni događaj unosi na današnji dan, ovde među nas, svetu sen Njegovu. Ne samo danas, nego uvek, sećaće nas današnji dan na ličnost, koja je u tešnoj vezi stajala sa Sokolstvom i sokolskim radom i koja je upravo bila očenje toga rada. To je naš Viteški Kralj Aleksandar Prvi Ujedinitelj.

Neka Mu je slava!

Naš Viteški Kralj Ujedinitelj u mislima na dan našeg najvećeg praznika

I Kosovo pamtili smo, pamtili ga pet stotina godina i — osvetili ga!

«Čuvajte Jugoslaviju!»

Naš dan Prvi decembar, najveći je naš praznik, ali ga danas slavimo s tugom u srcu. Ta tuga nije ona tuga, koja obeskrepljuje, nego koja daje snagu da istrajemo u njoj, u nastojanju, da budemo još jači, još istrajniji i još otporniji.

Naš narod imao je Kosovo, imao je Petrovu Goru, i on je od iskoni vaspitan i naučen da može svemu da odoleva i da naposletku uvek izide kao pobednik.

Vekovima su njega pratili jad i nevolja, ali bilo je velikana, koji su nas i onda, kada smo bili razdrobljeni, držali duhovno ujedinjene.

To naše duhovno jedinstvo koje je postojalo i vladalo u našem narodu,

dalo nam je i naš dragi Soko, da nas napaja i hrani jednom mišlju i da nas vodi jednoj meti i jednome cilju.

I posle silnih i teških muka i Golgota, dočekali smo Prvi decembar 1918. godine. Dočekali smo taj dan puni radosti i slave, jer toga dana čusmo ono što smo vekovima priželjkivali i što nam beše naša najlepša želja, čuli smo iz usta tadanje Regenta, slavom ovančanog pobednika, danas blaženo-počivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, ove reči: »U ime Njegova voga Veličanstva Kralja Petra proglašujem ujedinjenje Srbije s krajevima nezavisne države Slovenaca, Hrvata i Srba u jedinstvenu kraljevinu.«

I tim časom ostvarile se naši vekovni snovi i velika misao našeg na-

borbi i svojih junaka, u kojoj se vitezstvo i požrtvovanje diže do obožavanja. I samo na takvim duševnim osobinama i s takvim tradicijama mogao je naš narod odolevati svima iskušnjima i spašanjima za vreme dugog svog robovanja, »a kad je došlo u podgrla duše«, dići se na oružje i oslobođiti se.

Taj dan, kada su se okončale borbe i kada se izvojerala sloboda, i kada je naše ujedinjenje dobilo svoju završnu fazu i svoj oblik u jednoj državi, sviči nam danas tužan i žalostan. Nema Onoga, koji je svečano objavio celom svetu, da je jugoslovenski narod oslobođen i ujedinjen. On je pao kao najveća žrtva toga veličanstvenog dela

I - XII - 1934

U »Dvorani Ujedinjenja« — Refleksije*

Tu, u viziji, još uvek lebdi On, Ujedinitelj, i Njegov svetli ugasnuli lik... On će, kao nevidni fluid, treperiti uvek i stalno nad svakim zborovanjem sokolskim i biće, kao plameni svetionik, putokaz u luku narodnog spasenja

Dvorana u kojoj je proglašeno istorijsko Ujedinjenje našeg troimenog naroda trepti u sumornom sjaju pozogn novembarskog dana, obasjana suncem koje se prokrada kroz sivku stitu maglu i kroz dva visoka bela pro-

1 decembra 1918. godine, kada je sa onoga mesta, nedaleko od prozora, mladi Regent Aleksandar, u ime Sloga starog i sedog Oca, Kralja Petra I, proglašio Ujedinjenje naroda Srbija, Hrvata i Slovenaca u jednu veliku i moćnu državu, današnju Kraljevinu Jugoslaviju. Mlad Vitez i ponosan Herof, koji je tek nedavno sletio sa krševitih kajmakčalanskih visova i kao oluj preleteo rodnu polju davnog napušteni i toplo željene svoje otadžbine, goneći pred sobom razbijene ostatke vojske od tri moćne carevine, stoji tu, u stonome svome gradu, u tudioj kući, sačuvanoj nekim čudom od neprijateljskih topovskih zrna, čelične rose koja je bogato rosila nad ovim starim i ratobornim gradom. Stoji tu mladi Regent od neupinjih 30 godina života, sa iskustvom državnika od 50 godina, jer niko nije svoje mlade dane mučnije i ozbiljnije proveo kao On. Stoji tu mladi ratnik, opasan mačem koji za punih šest godina nije spustao u korice, obasjan oreolom pobede i namirisan reskim mirisom baruta sa tolikih i tako brojnih ograđa. Stoji tu, svestan napora koje je podneo i uspeha koje je požnjeo. Stoji tu a u mačiastoj viziji lebde nad Njim slike heroja naše nacije: Lazar, Miloš i Marka, Svačića, Nikole i Petra Zrinjskoga, gospovetskih knezova, Karađorda i Hajduk-Veljka, Njegoša, Jelacicu i Miletića, i svih trudbenika koji ne požališe ni krvi ni umnih napora za ono što je On došao da objavi. Stoji tu, crna oka i mrkih nausnica, veder i srećan, a pred Njim izabranici nacije preko kojih su pretučnjale četiri godine ratne grmljavine a pod čijom su se silom kršili temelji moćnih carevina raširenih ruku i otvorena sreća. Sve su oči uperene u Njega i sve uši u najpobožnijem čutanju slušaju davno željkovanu i punu granitne čvrstine reč: Ujedinjenje.

I kroz sve nerve podilazi me neka čudnovata jeza uzbudnja, jer čujem kako se dvorana, kao u gromoglasnom odjeku, razleže od muški utreptalj i kao oluj snžnih uskih: Hosana Simeonu Karadordevu, blagosloven koju dočazi u ime Narodnog Ujedinjenja!

A danas?...

Zanemelje su usne koje su tu čarobnu, mnogom topлом krvlju otkupljenu reč glasom groma izgvorile u sve četiri strane sveta; klonula je ruka koja je bila tako junački oslonjena na mač Pravde i Pobede; ugaslo je oko koje je tako pronicavo videlo srećnu budućnost zagrljene braće. Ali ipak na tom istom mestu, gde je nekada stajao kao viti bor, lebdi još uvek u viziji On, Ujedinitelj, i Njegov svetli ugasnuli lik, nad kojim se nadjele uplakano lice Zene i Majke sa trojicom nejakih sinova na kolenima. A iz junačkih grudi, izreštanih zlikovačkih kuršumima, u poslednjem ropecu cijun se, kao potmuli tutanj uzburkanog mora zadnje reči: Kad me već nije mogla da mimoide, kao ni Sina božjeg, ova gorka čaša, deco moja, okupljena od Soče do Vardara, čuvajte moj ono što sam za vas stekao — Čuvajte Jugoslaviju!

Kao tajanstveni šapat pronosi se danas kroz ovu »Dvoranu Ujedinjenja«, na dan 16.-godišnjice svršenoga slavnoga dela, odjek tih reči, duboko i trajno urezanih u sokolska srca kao zakon izraelski u Mojsijeve ploče. On će, kao nevidni fluid, treperiti uvek i stalno nad svakim zborovanjem sokolskim, koje se i skoroj i u dalekoj budućnosti bude u njoj održavalo, i biće, kao plameni svetionik, putokaz u luku narodnog spasenja. I taj jedva čujni šapat iz ove dvorane dobit će snaagu onoga što se je u njoj desilo...

Stojim u toj dvorani zamislen i dočaravam sebi u mašti sliku dana

* »Dvorana Ujedinjenja«, — u kojoj je blagopoičiv Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj, kao tadanji Regent, dne 1 decembra 1918 proglašio jugoslovensko ujedinjenje, — sada je svečana dvorana sedešta Saveze Sokola Kraljevine Jugoslavije.

On je bio naš Zaštitnik, — naš Otac, Soko je bio Njegovo čedo, koje je On neizmerno volio i pazio.

On je bio primer naš i po junaku, i po dobroti i po službi narodu i otadžbini.

On je bio naš najveći učitelj, koji nam je jasno i glasno govorio: »Od kolevke do groba dužni ste služiti same Jugoslaviji i jugoslovenskoj misli. Njene su vaše mišice i vaša srca, njeni imaju da budu sve vaše radosti, vaše težnje i vaša pregnuća.«

On je bio naš najveći dobrotvor, jer se mnoge zastave viore, koje je On darova, da se pod njima kupimo za dobro i sreću naroda i otadžbine i jer se visoko uzdižu naši sokolski domovi po celoj Jugoslaviji, od kraja na kraju.

koji su večiti spomenici Njegove široke darežljivosti, u koje mi dolazimo da u njima učimo što je dobro i čestito.

On je bio naš najbolji prijatelj, jer nije bilo sokolske veće svecanosti, koju On nije posetio ili zastupanje Svoje odredio.

On je bio naš najugledniji saradnik, jer je sve Svoje sile ulagao da Sokoli budu vojska spremna na borbu, koji ne bije svjetlo oružje, nego srce u junaka, sreća sokolsko.

On je bio naš najveći ljubitelj Sokolstva, jer je Sloga Sina Prevcu, našeg današnjeg Kralja dao Sokolstvu, da mu bude predvodnik i da se u njemu nauči vladati i upravljati.

On je bio naš bogodani najbolji Sokol. Njegove težnje, Njegova stremljenja u punoj meri bili su istovetni sa

sokolskim. On je celim životom svojim dokazao istinu sokolskog učenja, da se može ono što se hoće.

Još kao dečko gajio je u sebi misao, po dobivenom zastupanju od Sloga Velikoga Oca, da sav naš narod treba ujediniti i koji je pod rastvrom osloboditi. To nam lepo potvrđuje jedan dogadjaj iz Njegove mladosti. Dok je bio dak u Petrogradu, došlo je u Srpsko poslanstvo nekoliko srpskih državnika. Našao se tada i On medijima. Pred mapom, među njima vodio se razgovor o potrebi oslobodenja našega Juga ispod turskog jarma. On ih je slušao i očekivao da svoj razgovor razviju i dalje i kada je video da su ostali samo na tome, uzviknuo je: »A, gospodo, šta čemo s Bosnom i Hercegovinom? A zar da nam braća Srbi, Hrvati i Slovenci robuju pod tudi-nom?«

Takva Ga je misao doveila na presto. S narodom je delio i dobro i зло. Pretrpeo je strasnu narodnu nesreću, albansku Golgotu. Sokolsko načelo: »Samo napredk«, koje su reči iz Njegovih usta prodirale u srca naših hrvatskih vojnika, donelo Mu je pobedu nad neprijateljima i dočekao je Uskrs narodnog oslobodenja i ujedinjenja. On je stalno išao u narod i slušao njegove želje. Uzlio je u seljačke kolebe i zalogaju medu pastire i orače. Sruge je samo činio dobra. On nije znao za teškoće, za opasnost, za smrt, i dužnost Mu je bila sveta i iznad svega, na koju se On uvek pozivao, kada su Mu skretali pažnju na opasnost. On je bio Kralj, a imao je najteži život i snosio ga je junaka i istrajno, samo da Njegovom narodu dobro bude.

Zar nije bio onda pravi i istinski Soko?

Hteo je da Svome narodu obezbedi mir, da u miru napreduje u svakome pogledu. On nije bio sebičan, On je u tome išao i dalje. On je htio da mir raznese i dalje po svetu, izvan naših granica, ali Ga je u tome spremio hitac zločinačke ruke.

Taj hitac jeste hitac i u naš narod i u našu lepu zemlju Jugoslaviju. To je trebalo da nas ubije i da naši neprijatelji dožive raspoloženje Jugoslavije, ali su se ljuto prevarili. Taj hitac još nas je više vezao za Njega i za Njegovu misao. Sav narod duboko je uveren, da je On bio ličnost, preko koje se vršilo naše narodno stapanje i u kojoj su se teški sukobi raznih mišljenja i pogleda na državni život pravilno i na opštu

korist rešavali. U tome je Njegova najveća veličina. To nije dalo mira našim neprijateljima, jer im to nije išlo u prilog a srcu bi im bilo na volju, da je i u našoj zemlji bilo pobuna, ubijanja i krvoproljica.

Iz ubijenog tela Mučenika Kralja javila se duša, a s dušom se svnula je jedinstveni neugasanljivi sjajem misao: »Čuvajte Jugoslaviju!« Ta nas je misao oponisala i mi se nalazimo u sjaju njenom. On će živeti dok traje Jugoslavija. Tim svojim poslednjim rečima On je sebe preneo u srcu naša i prenosio Ga s pokoljenja na pokoljenje. Prevarili su se ljuto dušmači naši. Mi ćemo im to da pamtimos, — kao što smo pamtili kosovski poraz, pamtili ga preko pet stotina godina, i osvetili ga.

Naše srce razdire bol, a duše nam obuzima seta, ali se nećemo dati zbušiti, nego ćemo ići onim putem, koji je On, naš Viteški Kralj Ujedinitelj utro i sve prepreke s njega uklonio.

Oplacen će nam biti sveto mesto, gde ćemo se skupljati, kao što smo se skupljali i na grobu Kosovskog Cara Mučenika i pakazaćemo svima našim neprijateljima, da za nas On nije mrav, nego živ i da će živeti do veka. On će da živi u ljubavi našoj, u poštovanju našem i u zahvalnosti našoj.

Naša uteha biće nam i Njegova tri Sokola, tri Sina.

S ponosom možemo da kliknemo: »Ostaće nam ptici, ptiči sokolici, s njima će nam biti lakša rama ljuta.«

Njegov Sin Prvenac, danas naš Mladi Kralj Petar Drugi, biće ljubljen i voljen isto onako kao i Njegov Veliki Otac, biće ljubljen i voljen baš zato, da Mu se naknadi ona Ljubav koju je izgubio Oca smrću Njegovom. On je još nejak, ali je kao Kralj moćan i silan, jer će s Njime vladati ljubav celoga naroda i jer će sedeti na prestolu posvećenom krvlju Velikoga Oca Sloga, koji će za sav naš narod biti svetinja nad svetinjama.

Sokoli će stajati uz Njega hrabro i postojano. S njime ćemo verno i odano ispunjavati sveti i veliki amanet Njegova Oca, Viteškog Kralja Aleksandara Prvog Ujedinitelja, kojem neka je slava i hvala!

Čuvaćemo Jugoslaviju!

Živeo Kralj Petar Drugi!

Zdravo!

Jovan Udicki, Sr. Mitrovica.

Oslobodenje i ujedinjenje

najpožaljnije i najobimnije delo otkako postoji naš narod

Od polovine sedmog veka, kada su se Južni Sloveni konačno naselili na Balkanskom Poluostrvu, pa do danas, njihova se istorija neprestano menjala. Nalazeći se medu različitim neprijateljima, naši su pradevi morali voditi borbe na različitim stranama. Te pojedinačne borbe jugoslovenskih plemena s neprijateljem, pa donekle i sastav zemljista na kome su ta plemena živela, bili su uzroci, radi kojih se misao jedinstva i jugoslovenskog nije mogla jače ispoljiti. Ali ipak bilo je svetih umova u istoriji našeg naroda, koji su pokušavali da sprovedu tu misao u delo. U devetom veku Ljudevit Posavski stvara prvu jugoslovensku državu koja, iako je bila kratkog veka, ipak je sjedinila Srbe, Hrvate i Slovence, tri plemena jednog naroda. Slovencima je bilo sudeno da prvi, u borbi za veru i Jugoslovensko primjer neprijateljski jaram. Videći neprijateljsku opasnost, Hrvati i Srbi prikupljaju svoje snage i stvaraju svoje države.

U desetom veku Tomislav hrabro odbija Madžare preko Drave, širi svoju državu i stvara od nje kraljevinu. Jedan od njegovih naslednika, Petar Krešimir IV, obnavlja i proširuje nekadašnju Tomislavljevu državu. Radi mešanja tudina država slabli, narod se cepta na latinsku i narodnu stranku, koje vode medusobne borbe. Time se koriste Madžari, dolaze do Gvozda, gde gine narodni kralj Petar Svačić, braneci sa svojim prstalicama svoju zemlju i Jugoslovensko. Pet godina nakon Gvozda Hrvati potpadaju pod Madžare.

Srbi su, kao treće jugoslovensko pleme, imali da izdrže neprijateljske napade s drugih strana. Vrhunac srpske srednjovekovne države pretstavlja vladanje care Dušana Nemanje. Njegov savez s Bugarima, ratovi s Bizantijom, dolazak u Dubrovnik — jasno dokazuju, da je shvatio jugoslovensku misao. To shvatjanje jugoslovenske misli još se više oseća u radu bosanskog kralja Tvrtka, koji prima na sebe plemenitu dužnost spajanja Južnih Slovaca u jednu državu. Tvrtsku akciju omelo je Kosovo, na kome su Srbi i Hrvati pokazali divan primer bratske solidarnosti. Iako je Kosovo bilo tragedija celog jugoslovenskog naroda, jer ubrzo iza njega podležu i Srbi u borbi za Jugoslovensko, ipak je ostala jugoslovenska misao, svetla i sveta, u srcima novih pokolenja. Tu misao nije mogla da uništi ni najgrublja neprijateljska sila. Ona se provlačila kao crvena nit kroz celu istoriju našeg naroda. Ona je davala polet jugoslovenskim generacijama, koje su u rostvu i skupu kao slovenske gore, većito mlad i

korist rešavali. U tome je Njegova najveća veličina. To nije dalo mira našim neprijateljima, jer im to nije išlo u prilog a srcu bi im bilo na volju, da je i u našoj zemlji bilo pobuna, ubijanja i krvoproljica.

Iz ubijenog tela Mučenika Kralja

čist kao slovenske vode. U njezine slike sume Drava, Sava, Drina i Dunav, huća Vardar i Morava, pevaju Krka i Bosna, Tisa i Neretva, Ibar i Bregalnica. Njegino jasno čelo hlađi dahom svojim veter sa Durmitora i Petrove Gore, Lovćena i Triglava, Avale i Snežnika. U zlatno veče njezinih misli šaputaju pitome ravnice plodne Vođevine, divne Šumadije, zlatnog Sremu, junačke Raške, kršnog Primorja i sunčane Dalmacije. Takva je sokolska misao!

Ponikla u rostvu, ona je obuhvatila sve Slovene i snažnim zamahom prekinula sve neprijateljske planove, koji su bili upereni protiv slovenskih narodnih i državnih interesa. Sušina Sokolstva je: od Jugoslovenstva — Slovenstvu, od Slovenstva — Češčanstvu. Volja pojedinača potičnjava se volji celine: pojedinačni ništa — celina sve. Jačajući telo, Sokoli stvaraju podlogu za jačanje duha, koji treba da se vine u visine i da radi za jugoslovenske, slovenske i češčanske ideale. Sokolstvo odgaja moralno i nacionalno. Za vreme mira ono je rasadnik kulture, žarište oko koga se skuplja jugoslovenski narod. U slučaju opasnosti za domovinu, ono je spremno da štvrzuje najbolje svoje sinove, kao što je radilo zidajući prvodecembarski spomenik. Jer:

»Snaga je naša planinska rijeka, Nju neće nikada ustaviti niko! Narod je ovi umirati viko. U svojoj smrti da nade lijeka...«

(A. Šantić.)

Herojska smrt našeg dičnog Kralja Aleksandra I bolno je odjeknula širom naše milje Jugoslavije. Zaplakaše Vardar, Morava, Neretva, Vrbas, Kupa i Sava, zajecas Šar Planina, Durmitor, Velebit i Triglav, zajeći naše sinje more, zadrhtaše sokolska srca. Ali, u ta sokolska srca usekoše se Njegovo poslednje reči, Njegov amanet: »Čuvajte Jugoslaviju!«

I mi, jugoslovenski Sokoli, većito verni uzvišenoj ideji narodnog i državnog jedinstva, zakleli smo se Mrtvom Kralju Mučeniku, da ćemo, pod cenu svojih života ispuniti Njegovu poslednju želju. A ispunimo je, ako se čvrsto skupimo u sokolske falange, i ako, kao apostoli Jugoslovenstva, usadimo našoj deci u srcu reči sokolskog bratstva.

S verom u bolju budućnost, pojačajmo naše redove, poklonimo se Majci Otadžbini i kličnimo iz dubine naših sokolskih srca:

»Neka je slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju!

Neka živi Nj. Vel. Kralj Petar II!

Živila Jugoslavija!«

Hajrudin Čurić, Sarajevo.

Ako sokolska organizacija, stojeci čvrsto na stanovištu narodnog jedinstva, podupire svakoga koji za to jedinstvo radi, tim pre ne bi smeo niko, kome je u istini da tog jedinstva, da zamira Sokolstvu, ako ono svojim načinom rada pridonosi svoje moralne vrednote organizaciji same države, izgradivane u smislu narodnog jedinstva. U srži sokolskoj, zapravo, ni ne postoji više pitanje narodnog jedinstva, ono je davno već rešeno. Svaki potpun Soko u prvom je redu Jugosloven, a onda mu je svejedno, da li ga se smatra Srbinom, Hrvatom ili Slovencem ili ničim od toga. S naše smo strane načistu, da

samo preko Jugoslovenstva može da bude potpuno zadovoljeno i Srpstvo i Hrvatstvo i Slovenaštvo.

Ako bi se od Sokolstva, što dosad još u nijednoj prilici nije činjeno, začrnilo da komoj prilikom bude aktivni potporanj reda i poretka, verujem da bi se Sokolstvo u punoj meri odzvalo i da se time ne bi nikako ogrešilo o sokolska načela. Zar nije češčko-slovačko Sokolstvo vršilo prvi dana, kod stvaranja svoje države, sve poslove da se obezbedi pravilno funkcionisanje državnog organizma. Ima li koga, ko bi smeo i pomisli da učini kakvu zamerku za taj njihov posao.

Ipak, čini se, da postoje neki, koji, možda, i nesvesno nasedaju i najboljenamerni, koji bi hteli da u našoj organizaciji pronađu nešto, što ne bi odgovaralo propisima i zakonima u našoj državi. Možda se u redovima tih i nije mislio na naše Sokolstvo, jer nije izričito rečeno, ali svakako treba biti na oprezu.

Sokolstvo, iako nepolička organizacija, smatra da sme i može da kaže, da će ono istupiti protiv svakoga, ko bi htio da uskršava novim pokusima nešto, što bi bilo protiv narodnog jedinstva.

Da je naše Sokolstvo cenjeno i na

najvišem mestu, dokazom je, što je naš mladi Kralj prvi put, kad je javno istupio kao Kralj, istupio u sokolskoj odori. Time se ponosi celo slovensko Sokolstvo, time je dobivena potvrda da je naš rad ispravan i dobar.

Koliko je predratno Sokolstvo bilo rušilačko, toliko je ono danas, u svojoj državi, u još većoj meri, stvaralačko, i ne stidi se kazati — državotvorno.

Sokolstvo je doprinelo stvaranju Jugoslavije, pridonosi izgradivanju njezinih, a običaju da će i čuvati Jugoslaviju, pa makar i puškom u ruci, pa bilo to kome pravo ili ne.

A. Štefan — Beograd.

Na znanje!

Samo preko Jugoslovenstva može da bude potpuno zadovoljeno i Srpstvo i Hrvatstvo i Slovenaštvo!

Ko poznaje naše Sokolstvo pre rata i danas, a dobranameran je, ne bi smeo nimalo da posumnja u tu našu organizaciju da ona, na neki način, izvršava i neku drugu funkciju koja ne bi bila u skladu sa sokolskim načelima. Sokolstvo, od svoga osnutka, bila je, a i danas je, borbeni organizacija. Kao što se je Sokolstvo pre rata, u Austro-Ugarskoj Monarhiji, borilo — uz ostali svoj redovni sokolski rad — protiv svih navala ondašnjih državnih vlasti na nacionalnu svest slovenskih naroda, tako se i današnje naše Sokolstvo, koje je samo nastavak ondašnjeg Sokolstva, bori protiv svih defetista i separatista, ma u kojoj formi se oni pojavljivali. Ta naša borba, zasad, je samo u tom, da Sokolstvo u svojoj organizaciji, uz ostalo, odgaja svoje mnogobrojno članstvo u ideji narodnog jedinstva, spremno da za to jedinstvo podnese i dadne najveće žrtve.

Nema nijednog slučaja dosad, a nije bilo ni potrebno, da bi Sokolstvo ma gde istupilo kao neka pomoć državnog aparata za održavanje reda i poretka.

S nekih strana, čini se, da se to našoj organizaciji želi da prisije. Ako to našoj sokolskoj organizaciji pripisuju neki naši neprijatelji van države, koji u našem jačanju vide i jačanje Jugoslavije, a to smatraju svojim slabljenjem, onda to lako razumemo, jer nam oni nisu prijatelji i jer nam ne žele dobro, ali ako bi neko Sokolstvo, koje vidi dnevno i gleda njegov posao, nešto takva hteo pripisati, onda je taj u našim očima, u najmanju ruku, nedobronameran, jer u svojim »dobronamerim« težnjama skriveno ispoljava želju da naše narodno jedinstvo, koje bezuslovno napreduje, u tome napredovanju zaustavi. Bar mi ne bismo s takvim mogli razgovarati, jer ne vidimo njegovu dobru namenu.

Uoči našega zaveta

»Zavetujem se na časnu sokolsku reč, da će se u svom životu uvek držati sokolskih načela...«

Zavetujem se onim što mi je najsvetije i na ovom svetu najmljeđe...«

Citam program za ovogodišnju pravoslavu Prvog decembra da bolje vidim kako to ovako u celini izgleda. Blistav je Prvi decembar kako si nam ove godine potamno! Uvek smo se za taj dan spremali pevajući, a sad nam se oči mute. Citam i mislim na stotine naših sokolskih jedinica. Zatvorim načas oči, a predma mnom kao u filmu prolaze naše sokolane. Kako su različiti! Jedne lepe i velike, druge male i skromne, a neke su za nuždu »posudene bilo u školi, bilo u privatnoj kući, a ima ih čak i u privremenim barakama. Gde li se sve naša braća ne saštuju i kako se muče da samo zasade sokolsku biljku; kako je brižno pod teškim uslovima neguju da ne ugine. A ipak mi tako jako čeznemo za svojim »kućicama« gde bi mogli svoj program potpuno provesti. I protiv vole, sve moje misli i ljubav lete baš k onima što se najviše muče. Najdulje se kod njih zadrže. Vidim stotine užurbane braće i sestara, kako ozbiljna i zabrinuta lica čitaju program. Mnoge medu njima lično poznajem. Bore se s teškoćama, ali žele da program baš ove godine izvedu što lepše i dostojanstvenije. Ništa nije teško onome koji voli, ko Sokolstvo u srcu nosi.

Taj će sve prepreke da svlada, jer su one male i sitne prema onoj snazi koja je u njemu podgrevana plamenom ljubavi za sokolske ideale.

Najlepši

ROSIJA - FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

3) proste vežbe muškog naraštaja, sastavljene po br. Maksu Nahliku; te su vežbe bile primljene uz uslov, da ih ima Savezni tehnički odbor preraditi;

4) proste vežbe ženskog naraštaja, koje je predložila s. Joža Trdinova.

Sve vežbe bile su sastavljene i primljene na osnovu načela, da moraju da budu izdašne, lepe te da imaju učinku, kako na vežbaču tako i na gledače. Naročito se je pri sastavljanju i primanju vežbi uzimalo u obzir teškoća vežbi gledom na izvadjanje velike mase vežbača, te da su dostupne takoder i manje izvežbanim vežbačima i vežbačicama. Vežbe za članove i članice na sletu izvedivice takoder i seoske ćeće zajedno s ostalim članstvom.

Sve vežbe prati na klaviru br. Vojislav Švajgar, koji je takoder i sastavio glazbenu kompoziciju za te vežbe. Zajedno s prostim vežbama bile su primljene i ove kompozicije.

U ostalom delu sednice izvestio je br. načelnik, da je iz dubljih razloga povukao svoju ostavku, koju je bio svojedobno dao kao načelnik Saveza SKJ, te da će ostati na čelu sokolskih tehničkih organa do buduće glavne skupštine. S bratom načelnikom nastavice svoj rad neprekiniti takoder i sav Savezni tehnički odbor. Dalje je br. načelnik izvestio o sadanjem stanju rada u tehničkom odboru i načelnistvu Saveza.

Zatim se je prema izveštaju brata načelnika zaključilo sledeće:

1) da na ovoj sednici prihvaćene vežbe važe kao obavezne vežbe za sve jedinice za svesokolski slet u Beogradu godine 1936. Pojedine župe i jedinice mogu da nastupe s tim vežbama i u 1935 godini, ali za tu godinu te vežbe nisu obavezne. Na svaki način željeti je da se župe služe ovim vežbama, kako bi bilo moguće da se njihovim izvadnjem u godini 1935 upoznaju eventualni nedostaci ovih vežbi, a koji bi se na taj način dali otstraniti;

2) da na narednom zboru župskih načelnika i načelnica koji će se, kako se predviđa, sazvati tokom mjeseca marta, treba da pojedini župski načelnici i načelnice sve ove vežbe već znadu, kako bi bilo moguće već tada iste pregledati i eventualna različita tumačenja kao i izvadjanja dovesti u sklad;

3) da se u početku 1935 godine održi kratki tečaj za župske prednjake i prednjačice, na kome će se temeljito obraditi sve ove vežbe;

4) da se ove vežbe objave u listu "Sokol", kao i da se otstampa i izdaju u zasebnog brošuri;

5) kako je načelnik ČOS br. dr. Klinger pismeno predložio načelniku Saveza SKJ da se ovogodišnja smučarska takmičenja održe u Českoslovačkoj, zaključuje se, da jugoslovenski sokolski takmičari učestvuju tim takmičenjima takoder i u slučaju kada ono ne bi moglo da bude takoder i takmičenje za prvenstvo Saveza SS, a to u slučaju kada se za ovo takmičenje ne bi prijavio i treći savez;

6) Načelnik br. Ambrožič izvestio je da ima već davno sastavljene temeljne zahteve načelnštva glede budućeg stadiona u Beogradu, ali ih ipak nije predložio, jer je neophodno potrebno da pozna situacijski način dočićenog prostora na kome će biti podignut stadion. Međutim od uprave Saveza do sada još nije primio u tom pogledu nikakvog obaveštenja, ali ipak on će te zahteve predložiti upravi Saveza s pripomenom, da će ih naknadno upotpuniti, netom se bude znalo, gde će se podignuti stadion za svesokolski slet.

IZ TELOVEŽBAČKOG SVETA

SUDBINA AUSTRIJSKIH TURNERA

Kao i u mnogim evropskim državama, tako je takoder i u Austriji postavljen da vodi telesno vaspitanje naročiti državni komesar, kome su podređene sve telovežbačke organizacije, među kojima takoder i nekadanji moćni i samostalni "Turnferejne". Ko se samo ne seća ove nekadnašnje svemoćne organizacije, u kojoj su bili sabrani najagresivniji Nemci, koji su davali svugde i u svakome pogledu takst i tempo austrijsko-nemačkoj nacionalnoj politici. Danas se medutim austrijski turneri mogu samo da sećaju tih svojih prošlih vremena. Sada je i njihovu organizaciju, koja se je stalno mešala u političke stvari, pogodila odluka austrijske vlade, koja ju je podredila državnom komesaru za telesno vaspitanje, oduzevši na taj način i samoj centrali kao i svim njenim jedinicama svaku autonomiju. Ova odluka austrijske vlade nalaže, da će sva društva, koja se ne budu podredila autoritativnoj volji komesara i koja ne bi se izjavila za apsolutnu vernošć Austriji, biti jednostavno raspuštena, dok će naprotiv svim ostalima, koja se toj odluci pokore, biti ne samo dovoljeno delovanje, već će im se podeljivati i naročita državna pomoć, koju će im zbrinjavati potkancelar knez Štarhemberg.

PRVENSTVENA TAKMIČENJA TURNERA NA SPRAVAMA

U Nemačkoj se već duže vremena osobito marljivo pripravljaju za olimpijadu, koja će se održati 1936 god. u Berlinu. Naročito se marljivo pripravljaju za ovu olimpijadu nemački turneri, kako bi mogli da pokažu svu vršnju svoje izvežbanosti i kako bi odneli prvenstvo u telovežbi na spravama. Ali nemački turneri imaju sva svoje opasne takmace u Švicarsima, koji su već na ovogodišnjem međunarodnom takmičenju u Budimpešti odneli prvenstvo, a nadalje nastojeće svim silama da se na ovoj olimpijadi za ponosni naslov prvaka sveta u telovežbi što bolje afirmišu takode i Italijani, Francuzi, Madžari i Nemci, a da i ne govorimo o slovenskim Sokolima, pa su radi toga tim više Nemci već sada upeli sve svoje sile da što ustrajnijim i temeljtijim printremama osiguraju svoj primat.

Kako smo već izvestili, u tu svrhu bili su odlučili nemački turneri da još ove godine prirede na spravama takmičenje svojih stotinu najboljih vežbača na spravama. To su zaista i izveli 3 i 4 o. m. u Dortmundu, gde se je, nakon izbirnog takmičenja u njihovim pojedinim župama, sabralo na ovom takmičenju 122 takmičara, da pokažu u propisanim kao i u slobodnim vežbama na preči, ručama, karikama, na konju u šir i na konju u duž, a zatim i u prostim vežbama svoju veštinsku i izvežbanost. Za ovu priredbu u Dortmundu vladalo je među stručnjacima takoder i medu javnošću tako veliko zanimanje, kao nikada do sada u sličnim priredbama. Ovoj priredbi prisustvovao je preko 15.000 lica. Takmičari, koji su nastupili na ovoj priredbi, predstavljali su kao skupina klasičnih učiteljskih društava te borac za narodne škole u Gorici i Primorju. 1893 osnovao je u Gorici slovenački tiskar. Jubilarac rođio se 1864. Kobaridu, gde je i polazio osnovnu školu. Učiteljsku školu pohađao je u Kopru gde je i maturirao. 1889 postao je glavni urednik "Šočec", i tajnik političkog društva "Sloga". Bio je dopisnik mnogih naših i stranih listova. Jedan je osnivač Saveza slovenačkih učiteljskih društava te borac za narodne škole u Gorici i Primorju. 1893 osnovao je u Gorici slovenački tiskar. Osnivač je prvog slovenačkog naučnog lista "Veda". Gabršček izdao je veliki rusko-slovenački i slovenačko-ruski rečnik s gramatikom, koji su danas najbolji radovi ove vrste među Slovincima. Pomagao je i kod osnivanja slovenačke tiskare "Edinstvo" u Trstu i hrvatske pučke tiskare u Pulju te Franu Supili kod osnivanja tiskare na Reci. Godine 1898 vidimo ga među osnivačima društva slovenačkih novinara u Pragu. Bio je veliki prijatelj braće Srba, pa ga je blaženoprocivši Kralj Petar Veliki Oslobodilac odlikovao redom sv. Save. Godine 1903 osnovao je Gabršček Slovenačko novinarsko društvo, koje je postalo matica Jugoslovenskog novinarskog udruženja. Svečar je bio nacionalista od mlađih godina i odličan sokolski radnik. Kao političar bio je nekoliko godina i zastupnik goričkih Slovenaca u zemaljskom odboru. U Gorici osnovao je i vlastitu knjižaru. Za vreme rata bio je mnogo proglašen. 1917 g. postao je u Beču potpredsednik Jugoslovenskog odbora, a nakon prevrata postao je komesar za izbeglice. 1928 vratio se je u Ljubljano. Uči svog jubileja izdavo je istorijsko delo: "Gorški Slovenci od 1840—1924" u dve knjige.

Glasbena matica u Bugarskoj. U cilju što uže kulturne saradnje i blizavanje pošao je čuveni naš pevački "Glasbena matica" iz Ljubljane na turneu u Bugarsku, gde je sjajno i bratski dočekana. Ova pevačka turneja pretvorila se u jaku nacionalnu manifestaciju jugoslovensko-bugarskog bratstva i zbljenja. Odlično uspeli koncerti, na kojima je pevala slovenačke, hrvatske i srpske pesme, starije, narodne i moderne, priredeni su u Sofiji, Plovdivu i Staroj Zagori. Da braća Bugari vrate posetu počiće na turneu u našu zemlju sofijsko pevačko društvo "Gusle".

U ovim visokim zavodima za telesno vaspitanje drže se predavanja poglavito i u prvom redu onim lekarima i medicinarima, koji namjeravaju da se u praktičnom životu posvete telesnom vaspitanju. Još veća važnost je obaju ovih zavoda u tome, što služe kao visoka škola za pripremanje profesora i učitelja telovežbe. U tu svrhu drže se na ovim zavodima tečajevi višega i nižega stepena. Nakon apsolutorija, apsolventi ovih zavoda bivaju namešteni kao profesori na srednjim, odnosno kao učitelji na osnovnim školama. Konačno ovi visoki zavodi za telesno vaspitanje imaju zadaju da proučavaju i razne metode telesnog vaspitanja s njihove znanstvene strane.

Na osnovu ovih zakona ima danas Francuska takoder i u sastavu nekoliko drugih univerziteta slične ustanove, ukupno njih 12. Najvažniji među ovim zavodima svakako je pariški, na kome se jedinom sada drže viši tečajevi za telesno vaspitanje. Ovaj zavod raspisuje godišnje do 50 stipendijskih mesta. Tako će Francuska za nekoliko godina imati velik broj dobrih vaspitača i propagatora telesnog vaspitanja po školama i u narodu.

KRONIKA

100 godišnjica rođenja Franje Ksaverija Kuhača, Dne 20 novembra navršilo se 100 godina od rođenja velikog našeg muzičara i muzikologa Franje Kuhača. Fr. Kuhač, naš zasluzni "ilički" muzičar, rođen je u Oseku, kao sin češke porodice Koh, koje je ime nakon

preseljenja u Zagreb promenio u Kuhač. Mužičke nauke polazio je u Pešti, Lajpcigu, Vajmaru — gde je učio klavir kod Lista, te u Beču. U duhu stričeve oporuke počinje da sabire narodne pesme i muziku, te spada ne samo među najvećih sabiratelja nego i u red naših najvećih istraživača muzičkog folklora. Obišao je ceo Balkanski Poluotok i zapisao oko 5000 napeva. U Oseku je osnovao prvo hrvatsko pevačko društvo Kuhac, koje je još i danas najbolje muzičko društvo u Oseku. U Oseku je počeo i sa svojim muzičko-knjижevnim radom, pišući članke kritičkog, historijskog i polemičkog značaja. Godine 1875 preselio se je u Zagreb, gde je takoder razvio živu delatnost u svakom pogledu. Bio je neko vreme i učitelj Glazbenog zavoda te operni koncertni kritik. Godine 1875 izdao je "Glazbeni katekizam", a od godine 1878 pa do 1882 izdavao je u 4 knjige svoje remek dela "Južnoslavenske narodne popijevke". Mnogo vrednih stvari ostalo je još u rukopisu, pa će ih novo redigovane izdati Jugoslavenska akademija u Zagrebu u proslavu ovog zaslužnog jugoslovenskog muzičara, koji je bio vatreñ nacionista i Jugoslovena.

Razne kulturne vesti. Prigodom 40-dnevnog pomena Viteškom Kralju Ujedinitelju priredila je Ruska kolonija u Pragu duhovni koncerat u velikoj sali Opštinskog doma, koji je odlično uspeo te bio brojno posećen. Ruski pevački hor otpavao je kompozicije Arhangelskog, Grečaninova, Kastalskog i Cvrčanina. Kao zaključak otpavao je velika himna Arhangelskog "Blagoslovjen onaj, koji pomaže siromašnom i bednometu".

Ove godine navršilo se je sto godina od smrti čuvenog engleskog pisca,

Semjuela Tejlera Kolerida, prethodni engleskog romantizma. Rodio se je 1772 i bio je vaspitan kao sirota u sirotištu. Iz Isusovog kolegija u Kembriju pobegao je u vojsku, ali se je nakon par godina vratio u Kembrij. Sav se posvetio literaturi. Nakon putovanja po nemačkoj preveo je Silervo "Valenštajna". Od malobrojnih njegovih dela valja spomenuti zbirke pesama "Star mornar" i "Slavlje" i torso "Kubla Kan" te tragediju "Pad Robespiera".

IZ NAŠIH ŽUPA DRUŠTAVA I ČETA

Župa Karlovac

KARLOVAC. — Uredjenje nove doma. Premda je svečano otvoreno velikoga i modernoga Sokolskoga doma u Karlovcu obavljeno još polovicom jula, ipak njegovo potpuno unutarne dovršenje nije još posveta obavljeno. Tek sada uspele je osigurati jedan deo potrebne svote, tako da se konačno sada intenzivno radi na unutarnjem uređenju i definitivnom svršavanju najpotrebnijih poslova. Ovi radovi napreduju povoljno, te će se i svečana prvočasnica obavljena u srednjoj dvorani učiteljskog društava te borac za narodne škole u Gorici i Primorju. 1893 osnovao je u Gorici slovenački tiskar. Jubilarac rođio se 1864. Kobaridu, gde je i polazio osnovnu školu. Učiteljsku školu pohađao je u Kopru gde je i maturirao. 1889 postao je glavni urednik "Šočec", i tajnik političkog društva "Sloga". Bio je dopisnik mnogih naših i stranih listova. Jedan je osnivač Saveza slovenačkih učiteljskih društava te borac za narodne škole u Gorici i Primorju. 1893 osnovao je u Gorici slovenački tiskar. Osnivač je prvog slovenačkog novinarskog udruženja. Svečar je bio nacionalista od mlađih godina i odličan sokolski radnik. Kao političar bio je nekoliko godina i zastupnik goričkih Slovenaca u zemaljskom odboru. U Gorici osnovao je i vlastitu knjižaru. Za vreme rata bio je mnogo proglašen. 1917 g. postao je u Beču potpredsednik Jugoslovenskog odbora, a nakon prevrata postao je komesar za izbeglice. 1928 vratio se je u Ljubljano. Uči svog jubileja izdavo je istorijsko delo: "Gorški Slovenci od 1840—1924" u dve knjige.

Ispravlj! U poslednjem broju "Sokolskog glasnika" pogrešno smo izvestili, da je okružnoj konferenciji u Ogulinu prethodno određeno da se u srednjoj župi obavljaju svedoci otkupljenja i učenja putem i ekonomskog oslobodenja. Tek sada uspele je osigurati jedan deo potrebne svote, tako da se konačno sada intenzivno radi na unutarnjem uređenju i definitivnom svršavanju najpotrebnijih poslova. Ovi radovi napreduju povoljno, te će se i svečana prvočasnica obavljena u srednjoj dvorani učiteljskog društava te borac za narodne škole u Gorici i Primorju. 1893 osnovao je u Gorici slovenački tiskar. Osnivač je prvog slovenačkog novinarskog udruženja. Svečar je bio nacionalista od mlađih godina i odličan sokolski radnik. Kao političar bio je nekoliko godina i zastupnik goričkih Slovenaca u zemaljskom odboru. U Gorici osnovao je i vlastitu knjižaru. Za vreme rata bio je mnogo proglašen. 1917 g. postao je u Beču potpredsednik Jugoslovenskog odbora, a nakon prevrata postao je komesar za izbeglice. 1928 vratio se je u Ljubljano. Uči svog jubileja izdavo je istorijsko delo: "Gorški Slovenci od 1840—1924" u dve knjige.

Ispravlj! U poslednjem broju "Sokolskog glasnika" pogrešno smo izvestili, da je okružnoj konferenciji u Ogulinu prethodno određeno da se u srednjoj župi obavljaju svedoci otkupljenja i učenja putem i ekonomskog oslobodenja. Tek sada uspele je osigurati jedan deo potrebne svote, tako da se konačno sada intenzivno radi na unutarnjem uređenju i definitivnom svršavanju najpotrebnijih poslova. Ovi radovi napreduju povoljno, te će se i svečana prvočasnica obavljena u srednjoj dvorani učiteljskog društava te borac za narodne škole u Gorici i Primorju. 1893 osnovao je u Gorici slovenački tiskar. Osnivač je prvog slovenačkog novinarskog udruženja. Svečar je bio nacionalista od mlađih godina i odličan sokolski radnik. Kao političar bio je nekoliko godina i zastupnik goričkih Slovenaca u zemaljskom odboru. U Gorici osnovao je i vlastitu knjižaru. Za vreme rata bio je mnogo proglašen. 1917 g. postao je u Beču potpredsednik Jugoslovenskog odbora, a nakon prevrata postao je komesar za izbeglice. 1928 vratio se je u Ljubljano. Uči svog jubileja izdavo je istorijsko delo: "Gorški Slovenci od 1840—1924" u dve knjige.

Ispravlj! U poslednjem broju "Sokolskog glasnika" pogrešno smo izvestili, da je okružnoj konferenciji u Ogulinu prethodno određeno da se u srednjoj župi obavljaju svedoci otkupljenja i učenja putem i ekonomskog oslobodenja. Tek sada uspele je osigurati jedan deo potrebne svote, tako da se konačno sada intenzivno radi na unutarnjem uređenju i definitivnom svršavanju najpotrebnijih poslova. Ovi radovi napreduju povoljno, te će se i svečana prvočasnica obavljena u srednjoj dvorani učiteljskog društava te borac za narodne škole u Gorici i Primorju. 1893 osnovao je u Gorici slovenački tiskar. Osnivač je prvog

nik občine dr. Hočevar se je zahvalil vsem navzočim in manifestacijo zaključil. Množice so se solznih oči in potrati srca tih razšle.

Na dan pogrebnih svečanosti dne 18. oktobra ob osmi uri zjutraj je bila maša zadušnica za blagopokojnim Višeskim Kraljem Aleksandrom I. Urediteljem, ki se je udeležilo članstvo v krojih in v civilu z znaki. Popoldan ob starih se je vršila žalna manifestacija za sokolsko deco, na kateri je govoril brat Osovnik. Ob osmih zvečer pa se je zbral pred spomenikom doma vse prebivalstvo Domžala in okolice, vsa tukajšnja nacionalna, kulturna in sportna društva in uradi, da počaste spomin in se poslove do svojega narodnega Kralja. Predsednik občine dr. Hočevar je otvoril svečanost, nakar je zapel pevski zbor dve žalostniki, godba pa je zaigrala posmrtno koračico. Besedo je zopet povzel dr. Hočevar in je pozval navzoče, naj bo do zvesti in vdani našemu mlademu kralju Petru II. Šolski upravitelj brat Stenovec je zaobljubil šolsko mladino novemu kralju Petru II. Godba je intonirala državno himno. Turobna svečanost je bila s tem zaključena.

Pred spomenikom je od sedmih zjutraj do devetih zvečer stala častna straža, ki so jo tvorili po dva Sokola s sabljami, dva člana Narodne obrane s puškami, po dva gasilci in po dva skavata.

V nedeljo dne 20. oktobra ob enajstih dopoldan se je vršila sokolska komemoracija, katero je otvoril podstavnični br. Skok in podal besedo bratu Osovniku, ki je v krasnem govoru izrazil življenje, delo in trpljenje blagopokojnega Višeskega Kralja Aleksandra I. Ureditelja. Pozival je članstvo k skupnemu delu za veliko nedeljivo Jugoslavijo. Podpirati moramo našega najvišjega Sokola, mladega kralja Petra II., vse svoje moći posvetiti domovini, da bomo vredni vršilici oporeke nemrtnega Kralja.

Zupa Novi Sad

SUBOTICA. — Trodnevni praktični tečaj za vode sokolskih seoskih četa. Tehničko-organizatorni rad Sokolskog društva Subotica u poslednjem vremenu naročito je živ i aktivan. Ali ovaj rad nije skučen samo na društvo; već se on preneo i na naše sokolsko selo. Rad po seoskim sokolskim četama ovde, na našoj državnoj granici, ima svoj naročiti značaj i važnost. Sokolsko društvo Subotica poklonilo je punu pažnju ovim našim najsevernijim sokolskim kulama, iz kojih mora da zrati snaga i zdravlje, a ustroj i najčišča jugoslovenska svest. Rad na ovome polju nije bio baš naročito lak, ali je ipak urodio obilatim i to zdravim plodom, tako da danas Sokolsko društvo Subotica ima svojih sedam formiranih četa uzduž cele naše severne granice, a ima u programu osnivanje još nekoliko novih četa.

Da bi rad po ovim, več postojecim četama, išao napred svojim pravim tokom, Sokolsko društvo Subotica, održalo je trodnevni praktični tečaj za sve ove sokolske jedinice na kojem su slušaoci bili sami seljaci, članovi četa. Najpre je bilo predvideno da se tečaj održi samo za čete našega društva, ali je interesovanje za isti bilo tako veliko, da su i ostale čete Subotičkog okružja tražile, da i njihovi članovi posećuju ovaj tečaj, pa se rad morao proširiti na celo okruzje.

Za tečaj je bilo prijavljen 41 član iz 11 seoskih četa, koji su tri dana i to od 17.-19. nov. proveli u matičnom društvu, da se posle obogaćeni znanjem, ali ne samo teorijskim, več i praktičnim, vrate u svoje jedinice — na selo — i da od sada u svemu počnu u radu načelnike-ucitelje.

Tečaj je otvorio brat Ante Tadić, starčina matičnog društva, koji je u najkračim črtama iznove potrebu i važnost ovakovih tečajeva i pozvao prijavljene slušaoce ovoga našeg prvog tečaja, da pažljivo prate predavanja, i da posle tečaja s još večom ljubavlju i voljom priurom pravom i nesrečnem sokolskom radu. Tečaj se održavao u Sokolskih čitaonici i Sokolani I. Na tečaju je obrađeno iz tehničkog dela: strojne vežbe, proste vežbe, laka atletika, igre, različnosti in skupine; a

J. T.

Prvi praktični tečaj za vode sok. četa, održan u Subotici 17, 18 i 19 nov. o.g.

DOMŽALE. — Rapalski dan. Naš Sokol je obhajal v nedeljo 11. nov. ob 11. uri dopoldne v dvorani sokolskega doma v Domžalah žalostno obletnično rapalske pogodbe. Malo po enajsti uri je pri skoraj do zadnjega koticu zasedeni dvorani otvoril spominsko svečanost moški zbor pevskega društva Domžale z »Buči morje adrijanskoe«, nakar je brat Bizjak v lepo zasnovanem govoru orisal gor je naših zasužnjih bratov v Julijski krajini. Naslednja točka pesem »Človeka nikar«, katero bi moral zapeti sestra Milka Šibarjeva, je vsled tehničnih nepričlik odpadla in je mesto tega zapeloval pevsko društvo »Oj Doberdob«. Brat A. Osovnik je v primeru razsvetljeni dvorani in ob spremljavi klavirju recitiral Bogomir Magajnov »Balade«, nakar je pevski zbor z »Bože Pravde« zaključil lepo uspešno manifestacijo.

NOVASELA PRI KOČEVJU. — Rapalski dan. Dne 15. nov. je naša edinica priredila spominski večer Rappala. Obisk je bil prav zadovoljiv. Br. starosta je otvoril prireditve točno ob napovedanih urah, nakar sta se vršili dve deklamaciji, nato pa predavanje o neosvobojenih bratih v Julijski Krajini. Predavateljica s. Klemenčič Julija je prav nazorno orisala sve gorie in trpljenje onih bratov in sester, ki nimajo svobode — in le dolžnosti — pravice pa nobenih. Orisala je šolstvo, upravo in cerkev, ter razna preganjanja nedolžnih žrtev našega ljudstva pod vladom italijanskega fašističnega imperija.

Zatem je deklica deklamirala pesem: »Neosvobojenim bratom«, prav primerno. K zaključku je povzel besedilo br. starosta, ki je ognjem prikazal navzočim vso umazanost italijanskega tribunala in pokazal na razpitem zemljevidu ozemlje in kraje, ki jih je s. Klemenčičeva označila v svojem predavanju. S tem je bil spominski večer zaključen.

SUBOTICA. — Rad P. O. U nedelju 18 nov. P. O. Sokolskog društva Subotica, priredio je dva odlično posetena in potpuno uspela predavanja. Prvo predavanje održao je povodom 14-godišnjice Rapalskog ugovora brat Ivo Turato, učitelj, o neoslobodenju brači. Brat Turato je u vrlo temperamentnom in zbijenom govoru izneo sadašnji naročito težak položaj ove naših neoslobodene braće, koja žive u tudini i pozvao svu prisutnu braču i sestre, da u ovim, po sve nas teškim danima, koji su nastali mučenickom smrću Blaženopočivšeg Višeskega Kralja Aleksandra I Ureditelja, misle i na ovu našu još neoslobodenu braču i da im u danom momentu priteku pomoći.

Drugo predavanje o sokolskoj štampi, održao je brat R. Ladenhauser. Brat Ladenhauser govorio je o važnosti štampe u opšte, a naročito o važnosti sokolske štampe, pa je na kraju svoga govoru apeloval na prisutne, da se, u koliko do sada nisu pretplatnici na sokolske listove pretplate, što su neki i učinili.

Vredno je napomenuti, da je pred Sokola i Sokolica našega društva bio prisutan priličan broj braće iz naših sokolskih četa, a tako isto i cela uprava društva »Istra« s mnogobrojnim svojim članstvom, pa su ova predavanja u toliko imala veću važnost.

M. C.

Zupa Osijek

SLAV. POZEGA. — Natecanja. Laka atletika u našem društvu gaji se s ljubavlju, a uspesi se vide na svakom koraku. Već smo ove godine na jubilarnom sokolskom sletu u Zagrebu pokazali lep plod našeg rada. Od tog vremena laka atletika naročito je omiljena svim našim sokolskim pripadnicima.

Do danas su priredena tri natecanja, koja su članovi izmedu sebe predili, podelivši sve učesnike prema starosti u tri vrste: do šesnaeste godine, do osamnaeste i na starije. Rezultati su sledeći:

I vrsta, naraštaj do šesnaeste godine. Trčanje na 60 m: Kralj 7.8; Brlek 8.3. Skok u vis: Opic 1.43; Ivezic 1.33. skok u daljinu: Brlek 5.02; Kralj 4.55. Trčanje na 1000 m: Kralj 3.11; Grahovac, Ivezic 3.20. II vrsta naraštaj do osamnaeste godine. Trčanje na 60 m: Tubić 7.6; Verner 7.8; Pokšiva 8.4. Skok u vis: Belan 1.51; Vanić 1.48; Bevardi 1.46. Skok u dalj: Radić 5.43; Tubić 5.40; Pavuna 5.20. Troskok: Verner 11.05; Pavuna 10.35; Tubić 10.25. Skok u vis s palicom: Pakšiva 2.40. Bacanje kugle 5 kg: Platenik 11.90; Vataj 11.50; Pavuna 10.90. III vrsta: članovi. Trčanje na 100 m: Čelap S. 12.1; Marić 12.4; Lukinović 13.1. Skok u vis: Bakov 166; Pavlović 146; Marić 142. Skok u dalj: Bakov 5.77; Marić 5.63; Kroflić 5.16. Troskok: Čelap 12.07. Skok s palicom: Bakov 3.10; Pavlović 2.70; Marić 2.70. Bacanje disk: Bakov 36.95; Marić 28.30; Kroflić 26.20. Bacanje koplj: Bakov 44.80; Strižić 36.20. Trčanje na 1500 m: Strižić 5.2.

U svemu bilo je oko pedeset učesnika u natecanjima.

Zupa Sarajevo

BILA. — Komemoracija. 27. oktobra 1934. sazvan je sve članstvo Sokola u Biloj, kao i ostali gradani. Najpre je održao govor br. starešina, a potom je pročitao predavanje o životu i radu Višeskega Kralja Aleksandra I Ureditelja. Iza toga je pročitan poslanica Sokola Kraljevine Jugoslavije. Prisutno je bilo preko 150 osoba.

BUGOJNO. — Komemoracija. U Gradanskoj školi održana je komemoracija povodom mučenika smrti Kralja Heroja. Govorio je starešina Sok. društva br. Ahmed Sadiković, a potom je pročitao predavanje o životu i radu Višeskega Kralja Aleksandra I Ureditelja. Prisutno je bilo oko 200 članova.

BUSOVACA. — Komemoracija. Na dan sahrane Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I Ureditelja sastalo se sve članstvo, naraštaj i seljaci iz okolnih sel na žalobnu sednicu u Sokolani. Prostorije su bile premaleme da prime sve slušaoce. Mnogo gradana bilo je pred zgradom Sokola. Na sednici je održao predavanje o Kralju Mučeniku. Za vreme predavanja čuo se plač i osečao se boj na licima prisutnih.

LEPENICA. — Komemoracija. Na dan sahrane Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I Ureditelja sastali su se članovi Sok. čete i ostali gradani. Najpre je govorio starešina čete br. Mati Ljevak, a potom je pročitao predavanje Ante Lončarević o životu i radu Višeskega Kralja Mučenika.

SJETLINA. — Komemoracija. Na dan sahrane Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I Ureditelja održan je sastanak Sokola i školske dece u novoškoj školi. Tu je najpre održan posmen Velikom Kralju, a zatim je govorio

paroh Josip Bogdanović. Iza njega je vrlo dirljivo govorio novinar Jevetović, te veroučitelj i župnik Franjo Bodner. Iza toga je održala opširno predavanje o životu i radu Kralja Mučenika upraviteljica škole Draginja Šujića. Za sve vreme govorova i predavanja osečao se na licima prisutnih veliki bol.

TRAVNIK. — Komemoracija. Na dan 18. oktobra 1934. Sok. društvo je održalo komemoraciju u Sali Gradske opštine. Ovu žalobnu sednicu otvorio je starešina društva s govorom o životu i radu Blaženopočivšeg Višeskega Kralja Aleksandra I Ureditelja, a posle toga održao je opširno predavanje o Kralju-Heroju prosvetar, br. Dragutin Bogdanović. Ovom predavanju prisustvovalo je oko 200 članova, 250 dece i 300 ostalih gradana.

TURBE. — Komemoracija. Na dan sahrane Višeskega Kralja Aleksandra I Ureditelja održana je žalobna sednica sa svim članstvom. Održano je predavanje o životu i radu Blaženopočivšeg Višeskega Kralja Aleksandra I Ureditelja, a posle toga održao je opširno predavanje o Kralju-Heroju prosvetar, br. Dragutin Bogdanović. Ovom predavanju prisustvovalo je oko 200 članova, 250 dece i 300 ostalih gradana.

VITEZ. — Komemoracija. Na dan sahrane Višeskega Kralja Aleksandra I Ureditelja održana je žalobna sednica sa svim članstvom. Održano je predavanje o životu i radu Blaženopočivšeg Višeskega Kralja Aleksandra I Ureditelja, a posle toga održao je opširno predavanje o Kralju-Heroju prosvetar, br. Dragutin Bogdanović. Ovom predavanju prisustvovalo je bilo preko 300 osoba.

SARAJEVO. — Sednica župskog prosvetnog odbora.

Župski prosvetni odbor održao je svoju sednicu na 16 XI 1934. Na toj sednici su podneseni referati o izveštajima tromesecnog rada u društvinama i četama. Konstatovano je, da mnoga društva i čete nisu uložila dovoljno truda u radu, što se običajno javlja u predavanju za II pokrajinski slet i letnjim ferijama. Na toj je sednici odlučeno, da se uputstvo na radu i nedostacima pošalju svim društvinama i četama. Na istoj sednici je zaključeno da se održi Prosvetni tečaj početkom januara 1935 god. Detaljan program tečaja sastavljen je naknadno.

VRATNIK. — Smotra članstva. Sokolsko društvo Vratnik izvršilo je smotru svojih članova u nedelju, 18 XI 1934. Na smotri je prisustvovalo sve članstvo. Bilo je nekoliko govornika, koji su naročito podvukli ulogu Sokolstva u današnjici i budućnosti.

SARAJEVO. — Smotra svih sokolskih pripadnika. Za veliku smotru svih sarajevskih sokolskih društava, koja će se održati 25 XI 1934, u gradskoj većnici, vlasti veliko interesovanje u sokolskim redovima.

H. K.

NOVO SARAJEVO. — Smotra članstva. Sok. društvo u Novom Sarajevu održalo je smotru svog članstva u nedelju 18 XI 1934, u sati pre podnebine u prostorijama svoga doma. Smotru je održao potstarešina br. Ilija Stojanović. On je pozdravio prisutne, naglasio važnost Sokolstva i njegovu ulogu u današnjici i naročito podvukao važnost zakletve, koju će položiti svi Sokoli na dan Uredjenja Prvog decembra. Zatim je govorio br. Miloš Šošić. On je naglasio važnost prednagrđenog Sokola, kao i važnost Sokola u današnjici. Podvukao je, da u Sokolu mogu da rade samo čestiti i nesebični ljudi, kojima je uvek pred očima sokolska deviza: »Ni koristi ni slave«. Govornik je upozoravao braće na veliki amanet Kralja Mučenika i pozivlje braću da odaju poštovanje Kralju i živeo Nj. Vel. Kralj Peter II!

Poslednji je govornik bio br. Vlado Juvanec. On govorio o ljubavi i bratstvu medju Sokolima, o životu u društvu i porodicu. Prisutni članovi saslušali su govornike vrlo pažljivo. Smotri je prisustvovalo preko 300 članova.

U sokolskom društvu Novo Sarajevo osnovan je fond iz koga će se poslati saslušani članovi, kako bi oni mogli doći jeftino do sokolske odore.

SARAJEVO. — Sokoli protiv karantanja u seoskim kavanama. U nedelju 18. nov. održan je sastanak Sokolskih četa društva Sarajevo. Sastanak su prisustvovali delegati 10 četa i uprave Sokolskog društva Sarajevo. Sastanak je održao govor br. Aleksa Starčević i s nekoliko toplih reči setio se Velikog Kralja. Potom su delegati sokolskih četa podneli izveštaje o radu za prošla 3 meseca. Svoja započanja na izveštaju dao je referent za sok. čete br. Radmilo Grdić. Posle njega je govorio br. Momčilo Ristić, koji upozoravao na rad protivnika Sokolstva. Predlaže da se organizuje pohod sokolskih četa na Oplenac.

Uzima reč br. Mikša, koji konstatiše, da kartanje u selima uzima velik maha i upozorava na to zlo, koje se uveliča u selo. Njemu se pridružuju još neki govornici, koji podvlače u svojim govorima, da je pred 2 godine, na predlog sok. čete, bilo zabranjeno kartanje u seoskim kavanama, ali danas, porevih saslušana, to zlo uzima maha.

Zaključeno je, da se ovaj predlog uputi Sreskom načelstvu, koji će preko svojih organa najstrože postupati protiv prekršilaca naredbe o zabrani kartanja. Br. Bajić govorio o haranju štitaste vaši na šljivi, kao i merama, koje treba

<div style

svojim doprinosima, da se ostvari taj naš davnji san, ali, nažalost, ima još uvek braće koja bi mogla da pripomognu naše napore, ali mudro šut. Ovu žalosnu istinu morali smo da iznesemo, da se sete oni kojih se to tiče i da ne ostanu u pozadinu. Naše društvo je neumorno i žrtvovaće sve da postigne svoj cilj.

JELENJE. — Komemoracija. Jelenje s okolnim selima u znaku najdublje žalosti na dostojanstvo i primeren način izražao je kolika je ljubav i odanost vezivala ovaj mukotrpni narod uz svog užvišenog i velikog Kralja, i kolika se je bol i tuga slegla nad ovim našim ubavim selima zbog gubitka Njegovog.

Na kada se mrtvo telo Njegovo predalo majci zemlji, dirljivo je bilo pogledati s našeg crkvenog brega kako s okolnih sela čitave procesije naroda i pod zastavama hodočaste prema crkvi, da prisustvuju zadušnicama za velikog Pokojnika. Naša crkva, sva u crnini bila je dupkom puna.

Dok je naš mesni župnik g. Blažević održao dirljiv govor i opelo pred katafalkom, narod je bez razlike pola tiho jecao i u dubokoj žalosti i počno molio za dušu svog ljubljenog Kralja.

Posle ovoga sav je prisutni narod krenuo prema sokolani na komemorativni zbor.

Dvorana u kojoj je bio izložen katafalk sa slikom Velikog pokojnika Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, bila je premelena da primi preko 3000 naroda, zato je komemoracija održana pod vrednim nebom.

Komemorativni govori koje su održavali redom braća: društveni tajnik Marko Mudročić, društveni prosvetar Ivan Lukanić i zamenik prosvetara Vladimir Jaković bili su saslušani u groboj tišini, koja je bila često prekidana tihim jecajima naroda koji je aplikirao svog ljubljenog i neprežaljenog Vladara.

Nakon što je sav prisutni narod prodefilovalo pored izloženog katafalka kroz dvoranu opet su se u uzornome redu i tišini formirale povorce pojedinih sela i društava i kretale tih i dostojanstveno prema svojim domovima.

Naročito lepo su se iskazali naš Pothum i Dražice.

Na koncu napominjemo da naša Grobinština ne pamti veličanstvenije, dostojanstvenije i bolnije komemoracije na koju je pohrilo sve što je samo moglo do crkve doći.

JELENJE. — Predavanja. U nizu svojih predavanja Sokolsko društvo Jelenje održalo je i 18. novembra predavanje, koje je bilo vrlo dobro poseteno, ne samo po članovima Sokola, već i od priličnog broja ostalih.

Prisutne je pozdravio društveni starešina, brat Gašpar Juretić, naglasivši među inim kako Soko u duhu poslednjih Kraljevih reči mora vazda, danas više nego ikad, budno stražiti na braniku svoje domovine. Iza toga predavao je društveni prosvetar brat Ivo Lukanić o temi: Historija i razvoj Sokolstva, prikazivši ukratko, kako se je Sokolstvo naglo raširilo među slavenanskim narodima i u svojih 70 godina dovelo Slovenima neprocenjivih koristi u kulturnom i nacionalnom pogledu. — Posle kraćeg odmora, isti je predavao s temom: Geografski pregled Kraljevine Jugoslavije, istaknuvši potrebu što boljeg poznavanja naše domovine.

LOKVE. — Komemoracija. Sokolsko društvo Lokve održalo je u ponedeljak 15. oktobra 1934. u društvenim prostorijama žalobnu sednicu povodom smrti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Brat Milštaj održao je predavanje o životu i radu Blagopokojnog Kralja. Zatim je starešina brat Viktor Čenčić govorio i svojim govorom potstavljeni sakupljenu braću i sestre na teški udes koji nas je zadesio smrću Velikog Kralja. Govor je bio završen s trokratnim »Slava Mu«, a posle je bilo klanjanje Mladom Kralju Petru II.

TRSAT. — Prosvetni tečaj. Naše društvo održalo je dne 23 i 24. novembra o. g. svoj prvi društveni prosvetni tečaj za novo članstvo. Tečaju je prisustvovao ukupno 34 braće. Predavanja bila su sledeća: Egidije Pelecer: Sokolska istorija; Florio Prešić: Zašto vežbamo; Boris Luznar: Sokolska istorija; Matković Zlatko: Uloga Sok. u nacionalnom životu; Tomo Gril: Sokolska organizacija i administracija.

Predavanja su pažljivo saslušana sa donela ploda među našim novim članovima.

B. L.

Župa Tuzla

ZAVIDOVICI. — Rapalski dan. Dne 18. novembra u 20 sati u Sok. čitaonici održalo je ovo društvo »Rapalski dan«, na kome je brat Viktor Malbaša, član prosvetnog odbora, održao prigodno predavanje, koje je bilo budno praćeno od velikog broja prisutnih. — Predavač je izneo historijat toga događaja, Ivica Rojnik iz sokol. podmladka recitovao je prigodnu pesmu »Soča« od Gregorića, koju su prisutni pozdravili burnim pljeskanjem.

Župa Varazdin

LUDBREG. — Komemoracija. Sokolsko društvo Ludbreg, da dade izražaj velikoj tuzi sveg svoga članstva

zbog mučeničke smrti Velikog Kralja Aleksandra, održalo je 12. X. žalobnu sednicu, na kojoj je komemorativno slovo održao brat starešina dr. Milan Perić. Pred vežbačim vratama održao je prigodna predavanja brat Stjepan Kančijan. 13. X. sudjelovalo je sveukupno članstvo povore i žalobno svečanosti četničkog udruženja. 18. X. prisustvovalo je članstvo pomenu u crkvi, povorec mestom i narodnom žalobnom zboru, koji je održan na glavnom trgu. Pred velikim brojem naroda i članovima svih mesnih društava govorio je o životu i radu ljubljenog našeg Kralja brat starešina dr. Perić.

Župa Vel. Bečkerek

BOČAR. — Rapalski dan. Povodom Rapalskog dana održao je brat Milan Kapetanov, pret. Prosvetnog odbora, predavanje na kojem su osim članova prisustvovali u velikom broju i ovlađnici videniji gradani. U svome govoru dotakao se života i stanja naše braće, koja su izvan naših granica. S. P.

Župa Zagreb

IVANICGRAD. — Moslavačko sokolsko okružje. U vezi s osnivanjem i širenjem Sokola Kraljevine Jugoslavije, početkom 1931. god. formiralo se je Moslavačko sokolsko okružje sa sedištem u Ivanicgradu. Moslavačko okružje je danas ima 8 društava i 16 četa, dok je pre osnivanja SKJ na istom teritoriju postojalo tek 5 sokolskih društava.

U cilju da se široki narodni slojevi upoznaju sa Sokolstvom i da se manifestuje sokolski rad, Moslavačko okružje je 13. i 14. juna 1931. g. priredilo svoj prvi okružni slet u Ivanic gradu, kojem su prisustvovala sva tadašnja društva i to Ivanicgrad, Čazma, Pošavski Bregi, Kloštar Ivanic, Vojni Kriz, Kutina, Ludina, Popovača, Križ Vojni i Pošavski Bregi, zatim Dugo Selo i Lipovljani (ova dva društva su kasnije istupila iz našeg okružja). Osim ovih sletu je prisustvovalo Sok. društvo Zagreb III. Na sletu bilo je natecanje za prvenstvo ūpe, akademija, povorka, zborovanje i javna vežba. U svemu bilo je 250 vežbača svih kategorija. Gledača bilo je preko 1800. Posle sleta otpočeo je rad na osnivanju seoskih sokolskih četa. U tom radu predajačilo je Sokol. društvo Čazma, koje je matična četa u Dapćima, Lipovčanima, Sišćanima i u Pobjeniku. Društvo u Kutini je osnovalo čete Ilava, Šartovac, Mikleuška, Srpsko Lelišće i Zbjegovača. Odmah po sletu osnovano je Sok. društvo u Popovači. Nadalje osnovane su čete Kraljeva Velika (društvo Lipovljani), Okoli (Ludina), Deanovac i Kriška Rečica (Vojni Kriz), Vododer (Popovača), dok je društvo Kloštar Ivanic osnovalo

čete u Krišćima, Cagincu i u Mostarima.

Težći nastojanje da se pokaže koliko je Sokolstvo u Moslavini pokročilo napred od I. okružnog sletu u Ivanic gradu, kada u okružju nije bilo ni jedne čete, prireden je 3. jun 1934. g. II. okružni slet u Ludini. Uspeh drugog sletu bio je vrlo dobar. Seljački narod uzeo je velikog učesnika kod sletskih priredbi. Organizacija sletu bila je uzorna. U svemu bilo je 320 vežbača svih kategorija. Umesto zborovanja pred 2000 gledalaca je brat Dušan Bogunović održao značajan govor o sokolskoj misli. Okružni slet su prisustvovala sva društva i čete osim Vojnog Križa i Posavskih Bregi.

U toku daljnog rada održani su javni nastupi društava i četa te veliko učestovanje okružja na jubilarnom sokolskom sletu u Zagrebu. Danas broji okružje 24 jedinice, dok je 1931. god. bilo 9 jedinica. U okružju su društva Ivanicgrad, Kloštar Ivanic, Čazma, Kutina, Ludina, Popovača, Križ Vojni i Pošavski Bregi, zatim čete Križi, Mostari, Caginec, Lipovčani, Dapci, Sišćani, Pobjenik, Vododer, Zbjegovača, Srpsko Selišće, Ilava, Šartovac, Mikleuška, Deanovac, Kriška Rečica, Levi Dubrovčak. U toku o. g. održani su javni nastupi u Ivanicgradu, Popovači, Kutini (zajedno s pet četa), Rečici, Križima, Lipovčanima, Dapcima, Sišćanima, Vododeru i u Selištu. U ostalim jedinicama su održane akademije. Među prva društva po tehničkom i prosvetnom radu i brojnom stanju vežbačih kategorija spadaju društva Kloštar Ivanic, Kutina i Ludina. Rad u ostalim društvinga i u svim četama razvija se normalno, a jedino društva Posavski Bregi i Vojni Kriz su posvema zatajila. Već tri godine društva Posavski Bregi i Vojni Kriz nisu imala javnog nastupa, ni akademije, ni javnih priredbi, već jedino zabavu s plesom! Ova društva nisu uopšte sudjelovala na okružnom sletu, a još manje na jubilarnom sletu u Zagrebu (po jedan i po dva učesnika). Potrebno bi bilo da Sokolska župa odmah raspusti, odnosno briše društvo u Posavskim Bregima i u Vojnom Krizu, jer su ista »na papiru« i uopšte ne deluju. Sokolska misao ne poznaje zastoj i nerad; pa zato je već krajnja potreba, da se pristupi likvidaciji takovih društava. Sokolstvo ne sme biti prćija ambicioznih pojedinača, koji uzimaju Sokol za nakit svoje ličnosti!

U nekim jedinicama (Ivanic grad, Čazma) oseća se nedostatak spremnih prednjaka i prosvetara, koji su temelj napretka jednog društva i čete. Sokolsko sprave (ruča, preće i skok) imadu sva društva. Sokolske domove i vlastite dvorane imaju Kutina, Ludina, Kloštar Ivanic, Dapci, a neke jedinice se spremaju za gradnju domova. Uopšte se oseća da Sokolstvo napreduje u o-

nim mestima, gde društvo vode slobodni ljudi, demokratskih shvaćanja. Društvo u Ivanicgradu je ostalo bez vežbaonice, pa spremi se da istu sačasti za 70.000 Din svog novca. Međutim, vanskolski elementi sprečavaju gradnju vežbaonice. Društvo u Ivanic gradu ističe se s podmrlatkom i naraštajem, dok članova vežbača nema, jer se gradanska omladina apstinira od Sokola. Opaža se purgerski antagonizam među gradanstvom, a to smeta razvoju Sokola, kao i potajna propaganda protiv Sokola. Zbog neaktivnosti društva u Ivanic gradu potrebno bi bilo da se sedište okružnog načelnika prenesu u jedno aktivnije i jače društvo. U Popovaci i Kutini je potrebno provesti reorganizaciju upravnog odbora. Društvo u Kloštar Ivanicu pokazuje veliku aktivnost (velik broj vežbača, prosvetni rad, pevački zbor, uticaj na narod).

U toku 4 godine Moslavačko sokolstvo je postiglo pozitivne rezultate, ali još smo daleko da bi nas isti zadovoljili. U cilju sistematskog rada i sokolskog odgoja trebalo bi više posvetiti pažnje kulturno-prosvetnom radu. Zato je potrebno formiranje prosvetnog okružja, nastupom zime rad u društvenim i četama je podvostručen, tim više što se u junu 1935. god. spremi III. okružni sokolski slet u Kloštar Ivanicu. Pripreme za slet vodi Sokolsko društvo Kloštar Ivanic, koje će tom prilikom proslaviti 5. godišnjicu rada i posvetu sokolske zastave. To će biti velika manifestacija Sokolstva u okolini Kloštar Ivanicu, gde se počela sokolska misao razvijati u seljačkom narodu. Agilna uprava i prednjački zbor društva i četa slet uspeti i dati još više moralne snage za daljnji razvoj Sokolstva u tom kraju.

Z. H. N.

GODBENE INSTRUMENTE ZA CELOTEN TAMBURAŠKI ZBOR
proda Sokolsko društvo Maribor I. po zmerni ceni. Za pojasnila se je obrniti na društvo samo na naslov: Maribor, Frankopanova ulica 45.

300-46

JADRANSKA PLOVIDBA D. D.

SUŠAK

Redovita parobrodska služba u svim pravcima jugoslavenskog primorja i Jadranskog Mora, za Dalmaciju, Albaniju i Grčku
JEVTINA TURISTIČKA PUTOVANJA
10-11 dana za Dalmaciju i Grčku
6 dana za Dalmaciju
Uključiv hranu i krevet na brodu
udobni putnički parobrodi — dobra kuhinja — prvaklasna podvorba
Tražite prospekt!

Upute daje Jadranška plovidba u Sušaku, sve njezine agencije i svi veći putnički uredi u tu i inozemstvu

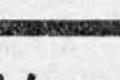
302-16

LIDLOVI INSTRUMENTI

Usled pada češkoslovačke krune možete kod nas da kupujete vrlo jekintivo.
Sada imate najveću priliku da nabavite prvorazredni Lidlov instrumenat.
Javite mi za koji se instrumenat zanimate, i odmah će Vam javiti tačnu njegovu cenu u dinarima u računavši ujedno i troškove šiljanja.
TVORNICA GLAZBENIH INSTRUMENATA JOSIP LIDL, BRNO, ČSR
Tvrta je 1933 godine odlikovana na svetskoj izložbi u ČIKAGU s najvišim odlikovanjem.

303-9

306 1

J. ORAŽEM
RIBNICA na Dolnijskem

Priporučamo bratskim edinicama
svoje solidne izdelke. — Cene
nizke. — Orodje dovršeno.

Oblašujte
u Sokolskom
glasniku!

ING. KOSTA PETROVIĆ:

Gradjevine za telesno vežbanje

PRVA KNJIGA:

O telesnom vežbanju i vežbalištim; Posebna vežbališta i posebne vežbaonice

sa 170 slika na 45 tabeli u posebnom svesku

Cena knjizi sa 440 stranica velikog formata:

broširana Din 170—, povez. u platno Din 200—

Ova knjiga je prvo delo u jugoslovenskoj literaturi, u kojem su prikazane potrebne građevine za pojedina posebna vežbališta, kao i opisane odgovarajuće grane telesnog vežbanja te je usled toga vrlo potrebna svim organizacijama, koje se bave bilo kojom granom telesnog vežbanja, kao i svima onima, koji se bave gradnjom posebnih vežbališta i vežbaonica.

Knjiga se naručuje kod

Jugoslovenske sokolske matice Ljubljana — Narodni dom

koja je izdala ovu knjigu u cilju, da pomaže smišljeno i racionalno podizati potrebne građevine za telesno vežbanje.

Kr. dvorski dobavljač

Prva jugoslavenska industrija športskih pot